

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: กลยุทธ์การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่ชุมชนยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้วิจัย: นายกมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว
นายจิระพงศ์ เรืองกุน
นางสายใจ ชุนประเสริฐ

หน่วยงาน: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ปีที่สำเร็จ: 2559

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่ชุมชนยั่งยืน: กรณีศึกษาชุมชนพูนป่าเพ็ญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสภาพบริบทของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชน 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะและปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนพูนป่าเพ็ญ และ 3) เพื่อนำเสนอกกลยุทธ์การพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่ชุมชนยั่งยืน ในการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลเชิงด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวบ้านในชุมชน และคณะทำงานพื้นที่สุขภาวะ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน เลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยเทคนิคสโนว์บอลล์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์การจัดกลุ่มแนวคิด การปรับเปลี่ยนแนวคิดตามข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์เพื่อแสดงตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่า บริบทของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งของชุมชนพูนป่าเพ็ญ ได้แก่ การมีสาธารณูปโภคพื้นฐานที่ต่อความเข้มแข็ง การทำเกษตรตามธรรมชาติ ชุมชนพูนป่าเพ็ญมีพื้นที่ซึ่งใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เรียกว่า “พื้นที่สุขภาวะ” ซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีตลาดคลองบางเชือกหนัง มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน และการรวมกลุ่มทางการเงินเพื่อเพิ่มหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต ในแง่ของสังคมวัฒนธรรม พบว่าพูนป่าเพ็ญเป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือญาติ คนในพื้นที่ได้อยู่อย่างช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาช้านานความสัมพันธ์แบบเครือญาตินี้ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนมีความสนิทชิดเชื้อถ้อยทีถ้อยอาศัย เอื้อประโยชน์ร่วมกัน

คุณลักษณะที่สะท้อนความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ความสามารถในการพึ่งตนเอง ความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน การมีวิสัยทัศน์ของชุมชน และความรักและห่วงหาชุมชน ปัจจัยที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนพูนป่าเพ็ญ ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แน่นแฟ้น การเรียนรู้เพื่อชีวิตเครือข่ายชุมชน ผู้นำตามธรรมชาติ และเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง กลยุทธ์การ

พัฒนาชุมชนพูนป่าเพ็ญไปสู่ชุมชนยั่งยืน ได้แก่ สร้างกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง สานต่อการอนุรักษ์พื้นที่เกษตร ปลูกจิตสำนึกผู้เข้ามาอยู่ใหม่ ประชาสัมพันธ์ชุมชนเชิงรุก พัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนพัฒนาเยาวชนและสร้างกลุ่มผู้นำรุ่นใหม่ สานต่อภารกิจและสร้างเครือข่ายภายนอกเพื่อการพัฒนาชุมชนเพิ่มเติม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ABSTRACT

Title: Strategies for Developing a Strong Community to Become a Sustainable Community: A Case Study of Punebumpen Community, Phasi-Charoen District, Bangkok

Researcher: Mr. Kamolsak Wongsrikaew
Mr. Jirapong Ruanggoon
Miss Saijai Chunprasert

Organization: The Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University

Year: 2016

The aims of this research are 3 main reasons: 1) to study the context of a community that associated with a strength community 2) to study the characteristics of a strength community and 3) to propose the development strategy of a strength community to sustainable community. The qualitative method was used as a research design. Data were collected by the document research, in-depth interviews, focus group discussion, and non-participant observation. The 15 key informants including community leaders, local wisdoms, and the working group of healthy areas, were chosen by the Snowball technique. Data were analyzed by content analysis, based on domain analysis, successive approximation, and Illustrative method.

The results showed that Punebumpen community was turning to a more urban community with had an infrastructure that facilitates community. The occupations of the people in the community were private organization and state enterprises employee, public servant, general merchant, and there are some who are a farmer. Punebumpen community had an area which used as learning called healthy area, which can be further developed as a tourist attraction. The economy related to the strength of the community was urban farming. In terms of social and cultural, Punebumpen was a community that people had closed social relationships; people have been supporting each other for a long time. The close relationship making the lives of people in the community are intimate, help each other, and benefit-sharing. The strength community features were the ability to be self-reliant, the security of community, the vision of

community, and the cherish of community. The factors that lead to the strengthening of community were closed social relations, learning for life in the community, networking of community, natural leader, and the self-reliance economic. The suggestion strategy for the development of community to sustainable community are continue conserving farmland and creating the awareness of newcomers, to create an ongoing community development activities, implementing proactive community public relations, developing community market, youth development and create a new generation of leaders to continue the mission, and create community network to carry on the development activities.

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี